

Семенюк А.І.,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Науковий керівник – **Боднар О.А.**, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств є складним та багатограним процесом, який має свої специфічні особливості, зумовлені характером аграрного виробництва та його роллю в економіці країни. За даними досліджень, сільськогосподарські підприємства забезпечують понад 40% валової продукції сільського господарства України [1].

Особливості формування фінансових ресурсів у сільському господарстві насамперед пов'язані з сезонністю виробництва. Це створює нерівномірність у надходженні фінансових ресурсів протягом року, що вимагає від підприємств створення значних резервів для забезпечення безперервності виробничого процесу. Сільськогосподарські підприємства потребують значних обсягів фінансування на початку виробничого циклу для закупівлі насіння, добрив, паливно-мастильних матеріалів, при цьому основні надходження коштів відбуваються лише після збору та реалізації врожаю [2].

Дослідження свідчать про високу залежність від природно-кліматичних умов, що створює додаткові ризики для фінансової стабільності підприємств. Це вимагає формування додаткових резервних фондів та використання механізмів страхування, що збільшує потребу у фінансових ресурсах. Крім того, сільськогосподарські підприємства мають враховувати можливі втрати врожаю через несприятливі погодні умови при плануванні своїх фінансових потоків [3].

Структура джерел формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств включає власні, залучені та позичені кошти. Власні джерела формуються за рахунок прибутку, амортизаційних відрахувань, виручки від реалізації продукції та майна. Особливістю є те, що значна частина прибутку реінвестується у виробництво через необхідність постійного оновлення матеріально-технічної бази та забезпечення розширеного відтворення [4].

Специфіка залучення позикових коштів у сільському господарстві пов'язана з підвищеними ризиками кредитування галузі, що призводить до більш жорстких умов отримання кредитів та вищих процентних ставок [5]. Важливу роль відіграють державні програми підтримки, які передбачають компенсацію частини відсоткових ставок за кредитами та надання пільгових кредитів для аграрних підприємств.

Державна підтримка є важливим джерелом формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. Вона може здійснюватися у формі прямих бюджетних дотацій, податкових пільг, здешевлення кредитів, компенсації частини витрат на страхування. Ефективне використання механізмів державної підтримки дозволяє підприємствам оптимізувати структуру фінансових ресурсів та знизити вартість їх залучення [6].

Особливу увагу слід приділити питанням управління оборотним капіталом сільськогосподарських підприємств. Тривалий виробничий цикл та сезонність виробництва вимагають значних обсягів оборотних коштів для фінансування поточної діяльності. При цьому важливо забезпечити оптимальне співвідношення між власними та позиковими джерелами формування оборотних активів [1].

Інвестиційна діяльність сільськогосподарських підприємств також має свої особливості. Значні капітальні вкладення необхідні для оновлення машинно-тракторного парку, будівництва та модернізації виробничих потужностей, впровадження новітніх технологій. Це вимагає формування довгострокових джерел фінансування та використання різноманітних фінансових інструментів, включаючи лізинг та проектне фінансування [3].

У сучасних умовах важливим напрямком удосконалення системи формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств є розвиток альтернативних джерел фінансування [4]. Це може включати випуск корпоративних облігацій, залучення коштів через механізми аграрних розписок, використання можливостей фінансового лізингу та факторингу.

Отже, формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств має специфічні особливості через сезонність виробництва та залежність від природно-кліматичних умов. Ефективність діяльності значною мірою залежить від оптимального поєднання власних, залучених та позичених коштів.

Список використаних джерел

1. Стусяк Д. Управління фінансовим потенціалом підприємства. Тернопіль, 2023. 89 с.
2. Мацьків В. В. Шляхи вдосконалення фінансового забезпечення розвитку аграрної сфери в умовах трансформації економіки. Інноваційна економіка. 2020. № 5-6. С. 133-141.
3. Давиденко Н. М., Біліченко О. С., Даниленко В. В. Фінансове забезпечення аграрного сектору: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія. Київ: ЦП Компринт, 2017. 314 с.
4. Рубай О. В. Проблеми фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Львів, 2020. С. 109-112.
5. Малік М. Й., Шпикуляк О. Г. Розвиток аграрного підприємництва в умовах інституційних трансформацій. Економіка АПК. 2017. № 2. С. 5-16.
6. Лупенко Ю. О., Тулуш Л. Д. Оподаткування сільського господарства в умовах трансформації спеціальних податкових режимів. Економіка АПК. 2016. № 1. С. 5-17.